

Beslutningsforslag nr. B 17. Fremsat den 4. oktober 2001 af Ulla Tørnæs (V), Jens Vibjerg (V), Pia Christmas-Møller (KF) og Knud Erik Kirkegaard (KF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indførelse af 1 års fleksibel barselorlov

Folketinget pålægger regeringen at forbedre vilkårene for børnefamilierne og at sikre, at forbedringerne bliver fuldt finansierede. Folketinget pålægger regeringen at fremsætte lovforslag inden udgangen af 2001, der sikrer:

1. at der indføres 1 års fleksibel barselorlov som erstatning for den nuværende barselorlov og orlov til børnepasning, der med få begrænsninger giver familien mulighed for at bruge og »spare op« af den nye barselorlov, så den passer bedst ind i familie- og arbejdsplanerne,
2. at den fleksible barselorlov er fuldt finansieret. Finansieringen tilvejebringes gennem en aktiveringsreform.

Bemærkninger til forslaget

Forslaget er en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 200 fra folketingsåret 2000-01. Se Folketingstidende, tillæg A side 7407 og 7411.

Mange børnefamiliers hverdag er i dag præget af stress og jag. Mange forældrene har dårlig tid til at give børnene den tryghed og omsorg, som der er brug for. I stedet bliver børnene sendt i daginstitution fra tidlig morgen til sent på eftermiddagen.

Det gælder desværre også for de meget små børn på bare seks måneder. Selv om mange forældre føler, at børn på 6 måneder er alt for små til at blive afleveret til pasning uden for hjemmet en hel dag, er der ofte ingen anden mulighed. Ydelsen under den nuværende børnepasningsorlov er så lav, at en del familier ikke kan få hverdagen til at hænge sammen, hvis de går på orlov.

Forældre skal have bedre muligheder for at være sammen med børnene. Især er det vigtigt, at forældrene får bedre tid til at give de mindste børn større omsorg. Det er baggrunden for, at forslagsstillerne ønsker at erstatte den nuværende barsel og orlov til børnepasning med en fleksibel barselorlov på 1 år. Det kan gennemføres uden nævneværdig effekt på arbejdsstyrken.

Det er ikke nok blot at forlænge den nuværende barselorlov. Der er brug for, at barselorloven skal gøres mere fleksibel, således at forældrene får bedre muligheder for at kombinere familie- og arbejdslivet. Forslagsstillerne ønsker, at et forældrepar til en nyfødt fremover får ret til et års fleksibel barselorlov. Med få begrænsninger kan forældrene så bruge og »spare op« af barselorloven, så det passer bedst muligt ind i den enkelte families behov – socialt og arbejdsmæssigt.

Familierne skal simpelt hen kunne skræddersy barselorloven.

Indførelsen af et års fleksibel barselorlov og afskaffelsen af den nuværende forældreorlov belaster de offentlige udgifter med 1,4 mia. kr. Disse udgifter skal finansieres fuldt ud. Forslagsstillerne har i denne forbindelse noteret sig, at arbejdsminister Ove Hygum har indkaldt til forhandlinger om en ny arbejdsmarkedsreform. Forslagsstillerne har i denne sammenhæng bemærket, at arbejdsministeren har budt alle forslag velkommen. I de forestående forhandlinger om en ny arbejdsmarkedsreform vil forslagsstillerne således fremlægge forslag, der sikrer en højere kvalitet i aktiveringen.

Forslagsstillerne foreslår, at finansieringen af den fleksible barselorlov tilvejebringes gennem en »aktiveringsreform« som foreslået af Det Radikale Venstre i partiets skatteudspil fra april 2001. Nøgleordene i Det Radikale Venstres forslag er »færre regler og mindre hovedløs aktivering«. Efter forslagsstillernes opfattelse gives der i dag alt for mange hovedløse aktiveringstilbud til de ledige.

Ad pkt. 1

Det er forslagsstillernes opfattelse, at den nuværende barselorlov er for kort og for ufleksibel.

Familien har i dag ret til barselorlov i 32 uger. Af disse ligger 4 uger, inden kvinden føder, og 26 uger efter fødslen. Inden for de 26 uger efter fødslen har manden ret til 2 ugers overlappende barselorlov, når barnet er mellem 0 og 14 uger. Det giver i alt 32 ugers barselorlov til familien. Den nuværende barselorlov er gengivet i figur 1 herunder:

Figur 1: Sådan er barselorloven i dag.

- 4 uger	fødsel	14 uger	24 uger	26 uger
Mor	Mor + 2 uger	Mor eller Far	Far	
0	4	20	30	32

Familietid, uger

I alt 32 uger -

- Heraf 10 ugers fleksibilitet
- Heraf 20 ugers obligatorisk forbrug indtil 14. uge (inkl. 2 ugers sammenfald)
- Heraf 2 ugers obligatorisk fædreforbrug fra 24. til 26. uge.
- Ydelse i hele perioden: Individuelle dagpenge

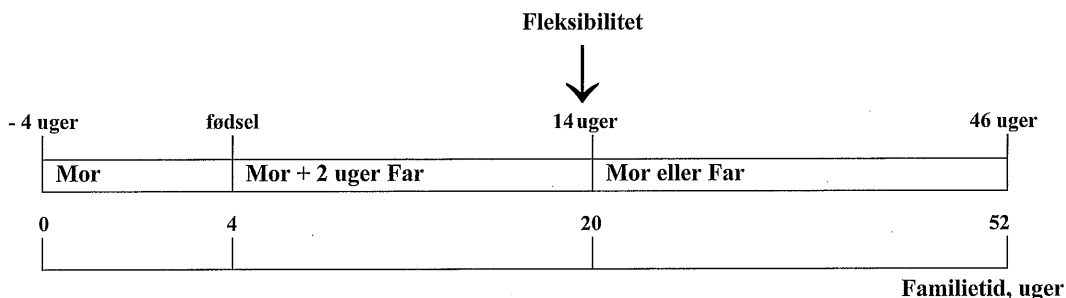
Niveaet for barseldagpenge svarer til niveaet for arbejdsløshedsdagpenge og sygedagpenge. Dermed er det maksimale månedlige beløb i 2001 ca. 12.727 kr.¹⁾

Det er forslagsstillernes opfattelse, at den nuværende barselorlov er for kort og slet ikke fleksibel nok. Der er kun mulighed for, at mor og far kan dele perioden fra uge 14 til uge 24 mellem sig. Resten af perioden er ufleksibel. Og der er heller ikke mulighed for,

at familien kan »spare« en del af orloven op og bruge den, når barnet er blevet ældre.

Forslagsstillerne ønsker at forlænge barselorloven til 1 år og samtidig give forældrene mulighed for at afholde orloven langt mere fleksibelt. Forslagsstillernes ønsker til en ny barselorlov er gengivet i figur 2 herunder:

Figur 2: Sådan skal den nye barselorlov se ud

I alt 52 uger -

- Heraf 32 ugers fleksibilitet
- Heraf 20 ugers obligatorisk forbrug indtil 14. uge (inkl. 2 ugers sammenfald)
- Ydelse i hele perioden: Individuel dagpengesats

Forslaget til en ny barselmodel forbedrer den nuværende barselorlov på to centrale områder. For det første får familien bedre muligheder for at være sammen med de mindste børn, dels ved at barselorloven forlænges til et år svarende til en stigning på godt 60 pct. i forhold til i dag, men så sandelig også ved, at børnefamilier, som i dag overvejer at gå på børnepasningsorlov, fra barnet er fyldt ½ år, med den nye barselorlov kan få højere ydelser. Børnepasningsydelsen er 60 pct. af dagpengesatsen. For mange familier betyder det, at de nu får råd til at være sammen med det nyfødte barn i op mod et år. For børnefamilierne er det af stor betydning og kan på afgørende vis være med til at gøre hverdagen mindre stressende.

Den anden afgørende forbedring af den nuværende barselorlov ligger i, at man får bedre mulighed for at bevare kontakten til arbejdsmarkedet, selv om man vælger at få børn og have barselorlov. For flere unge forældre vil det betyde, at de nemmere kan kombine-

re familie- og arbejdslivet. Hvor man med de nuværende barselregler kun kan afholde barselorloven fleksibelt fra uge 14 til uge 24, kan man i den foreslåede barselmodel afholde barselorloven fleksibelt i de 32 sidste uger.

Dertil kommer, at man med den foreslåede barselmodel kan udskyde en del af barselperioden til et senere tidspunkt. Det er der heller ikke mulighed for under den nuværende barselorlov. Her skal hele orlovsperioden holdes i en sammenhængende periode.

Forslaget giver småbørnsfamilierne masser af muligheder for at tilpasse orloven efter deres ønsker. Efter at barnet er fyldt 14 uger, vil en familie f.eks. kunne vælge en ordning, hvor kvinden er på fuldtidsorlov i 16 uger og derefter bliver afløst af manden i de sidste 16 uger. En anden mulighed vil være, at både manden og kvinden arbejder deltids i 32 uger. På den måde kan forældrene dele pasningen af barnet mellem sig og samtidig bevare tilknytningen til arbejdspladsen. En tredje mulighed vil være, at manden og kvinden

¹⁾ Kilde: "Forslag til Finanslov for 2001", Finansministeriet 2000

F. t. beslutn. om indførelse af 1 års fleksibel barselorlov

delers 16 uger mellem sig og herefter sparer de sidste 16 ugers orlov op og bruger dem, når barnet er 2 eller 3 år.

Regler for fleksibilitet

Den foreslåede fleksible barselorlov giver børnefamilien mulighed for at skræddersy barselorloven, så den passer bedst muligt til deres ønsker. Udgangspunktet for at anvende barselorloven fleksibelt er imidlertid, at det skal ske efter aftale med arbejdsgiveren. I den foreslåede barselmodel ønsker forslagsstillerne imidlertid, at børnefamilien får et retskrav på at afholde barselorloven fleksibelt på tre måder. Vælger familien at holde barselorloven fleksibelt inden for disse rammer, behøver man ikke spørge arbejdsgiveren.

De tre retskrav på fleksibel barselorlov er:

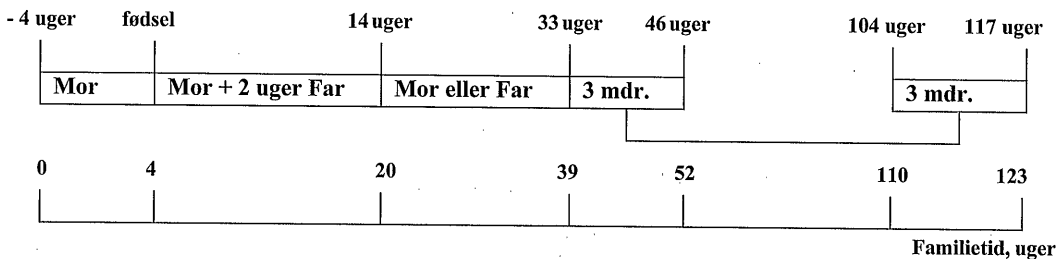
- 52 ugers familietid i træk til kvinden og manden. Manden og kvinden har ret til at fordele tiden mellem sig, som de ønsker. Kravet er blot, at den samlede orlovsperiode på 52 uger er forbrugt, når barnet er 46 uger. Der er også krav om, at fordelingen

mellem manden og kvinden er meddelt arbejdspladserne i god tid.

- Retsskrav på fuldtidsbarsel, indtil barnet er 52 uger. Benytter man sig af det, får familien 6 ugers barsel ekstra. Dvs. i alt 58 uger. Ydelsen sættes så tilsvarende ned, således at man ikke får en større helårsbarselorlovsydelse end ved at holde orlov, indtil barnet er fyldt 46 uger. Dette retsskrav skal kun gælde for beskæftigede.
- Retsskrav på 8 til 13 ugers orlov, mens barnet er mellem 1 og 9 år. Barselorloven kan flyttes fra perioden, inden barnet er fyldt 1 år. I det tilfælde følger barseldagpengene med. Men orloven kan også tages ud over de 52 uger, inden barnet er fyldt 1 år. I det tilfælde ydes der ikke barseldagpenge.

Princippet i at udskyde en del af barselorloven er illustreret i figur 3 herunder. En familie har her valgt at udskyde de sidste 13 uger af barselorloven, fra barnet er 33 uger, til det bliver 2 år. Denne omlægning har familien et retsskrav på. Figuren viser, at udskydelsen af barselorloven i virkeligheden svarer til, at familien sætter barseldagpenge og orlov i banken for så at gøre brug af dem på et senere tidspunkt, hvor det er mere bejligt.

**Figur 3: Eksempel på fleksibilitet:
Flytning af 3 måneders barselorlov, til barnet er 2 år.**

Mulighed for barsel, indtil barnet er 1 år – altså 58 ugers barsel

I den foreslåede barselmodel indføres der 52 ugers barselorlov, og orloven til børnepasning afskaffes. Vælger forældrene derfor 52 ugers barselorlov i træk, kan de højst få fulde barseldagpenge, til barnet er 46 uger. Nogle forældre vil derfor komme til at mangle 6 ugers barselorlov, inden kommunen tilbyder pasningsgaranti. For at undgå, at familier kommer i klemme af disse omstændigheder, er det forslagsstillernes ønske, at børnefamilierne får et retsskrav på 1 års barselorlov efter fødslen, dvs. i alt 58 uger.

Betingelsen for et års barselorlov efter fødslen, dvs. i alt 58 uger, er, at satsen for barseldagpenge sættes ned. Den samlede ydelse for 1 års barselorlov skal være den samme, uanset om forældrene samlet har 1

år eller 1 år og 6 ugers barsel. Nedsættelsen af dagpengene sker, efter at forældrene har meddelt, at de ønsker fuldtidsbarsel, til barnet er fyldt 1 år. I den resterende del af barselorlovsperioden bliver dagpengene så sat forholdsmæssigt ned, således at ydelsen i hele perioden bliver den samme som ved 52 ugers barselorlov.

Denne mulighed betyder, at 1 års barselorlov er en forbedring for alle, som i dag benytter sig af retten til forældreorlov, mens barnet er under 1 år. Årsagen er, at forældreorlovsydelsen kun udgør 60 pct. af barseldagpengene. Under den nuværende barsel- og forældreorlov kan familien således højst få udbetalt 145.824 kr. for 4 ugers orlov inden fødslen og efterfølgende barsel- og børnepasningsorlov. Med den nye barselorlov kan man få udbetalt 152.880 kr. i alt.

Ledige kan ikke udskyde barselorlov

Forslagsstillerne er tilhængere af, at børnefamilierne afholder barselorloven, så den bedst muligt passer ind i deres familie- og arbejdsønsker. For en lang række forældre vil muligheden for at holde deltidsorlov eller udskyde en del af barselorloven være vigtig. Dermed mister de ikke kontakten med arbejdspladsen gennem for lang tid.

For de ledige er det om muligt endnu vigtigere, at de under barselorloven bevarer en tæt kontakt til arbejdsmarkedet og står til rådighed, når der opstår et ledigt job. Det er derfor uhensigtsmæssigt, hvis de ledige er på deltidsbarselorlov og kun er ledige på deltid. Mulighederne for at få et job vil ofte være begrænsede, hvis man ikke er klar til at tage et fuldtidsjob.

Forslagsstillerne ønsker derfor, at ledige ikke skal have mulighed for at afholde barselorloven fleksibelt. Ledige skal kun have mulighed for at holde op til 52 ugers barselorlov på fuld tid. Ledige skal ikke have mulighed for at gå på deltidsbarselorlov og være deltidsledig. De skal heller ikke kunne udskyde en del af deres barselorlov til et senere tidspunkt. Det er forslagsstillerne opfattelse, at denne indskrænkning i de lediges mulighed for at afholde barselorloven fleksibelt er nødvendig. Ellers er der for stor en risiko for, at 1 års barselorlov øger de lediges risiko for at blive permanent udstødt fra arbejdsmarkedet og langtidsledige.

Indfasning af 1 års barselorlov og udfasning af børnepasningsorlov

Hvis forslaget om et års fleksibel barselorlov gennemføres, vil forældre til nyfødte have ret til et års fleksibel barselorlov. Det vil erstatte den nuværende barsel- og børnepasningsorlov.

Det er imidlertid forslagsstillerne opfattelse, at der er behov for at lave nogle overgangsregler for udfasningen af børnepasningsorloven. Det er ikke rimeligt, at forældre, som har planlagt at tage forældreorlov, fratages denne mulighed uden passende overgangsperiode. Forslagsstillerne har ikke endnu lagt sig fast på, hvordan børnepasningsorloven konkret bør udfases. Men en mulig model kan være, at børnefamilierne får en frist til at tage børnepasningsorlov på to år. Den konkrete udfasningsmodel bør i øvrigt ses i sammenhæng med, hvordan den fleksible barselorlov indføres.

Forslagsstillerne ønsker, at den 1-årige fleksible barselorlov indføres så hurtigt som muligt. Det er dog samtidig vigtigt, at udfasningen af børnepasningsorloven ikke belaster arbejdsstyrken. Det er derfor muligt, at det bliver nødvendigt at indfase 1 års fleksibel barselorlov over et par år. Forslagsstillerne er imidlertid meget imødekommende over for forhandling vedrørende udfasningen af børnepasningsorloven og indfasningen af den fleksible barselorlov.

*Skriftlig fremsættelse***Ulla Tørnæs:**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indførelse af 1 års fleksibel barselorlov.

(Beslutningsforslag nr. B 17).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.